

جایگاه نشاط اجتماعی در جامعه عینی و ذهنی شهریار

هادی جوادی امامزاده

دکتری زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه ارومیه (دبیر آموزش و پرورش)

چکیده

سنجش سطح نشاط اجتماعی، یکی از معیارهای شناخت و ارزش گذاری جوامع است که می تواند نشان دهنده رشد و پیشرفت و یا افول ابعاد مختلف یک جامعه باشد. هدف از این پژوهش توصیفی- تحلیلی، بررسی نگاه واقع بینانه محمد حسین بهجت تبریزی (متخلص به شهریار) درباره جایگاه نشاط در جامعه عینی (پیرامونی) و ذهنی (آرمانی) وی است. شهریار در دیوان اشعار فارسی خود، با اشاره به کاهش میزان نشاط در جامعه عینی، نشانه ها و عوامل آن را در: غمزدگی ایرانیان، وجود مشکلات اقتصادی و فقر، گسترش آسیب های اجتماعی، دگرگونی ارزش های اجتماعی، و نفوذ تمدن و زندگی صنعتی می داند. چه بسا، همین موارد، زمینه ساز شکل گیری آرمان شهر انتزاعی (ذهنی) شاعر بر پایه نشاط و زمینه های آن در دو منظومه است؛ منظومه «بهشت آرزو»، آرمان شهری با طبیعت نشاط آور و ساکنانی متعهد به ارزش های اجتماعی و منظومه «آرزوهای شاعرانه»، آرمان شهری بر اساس رونق ارزش های اجتماعی و انسانی، توجه به هنر (به ویژه شعر و موسیقی)، و نبود نمادهای زندگی صنعتی، که در این مجال، موارد یاد شده، مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

واژگان کلیدی: نشاط اجتماعی، آرمان شهر، آرزوهای شاعرانه، بهشت آرزو، شهریار.